

AKILLI FÖY

6. SINIF

SOSYAL BİLGİLER ÇALIŞMA FÖYLERİ

FASİKÜL FASİKÜL

Akıllı Tahta İçerik Platformu

■ Süper Konu Anlatım

■ Süper Etkinlik

■ Kazanım Kavrama Testi

■ Beceri Temelli Sorular

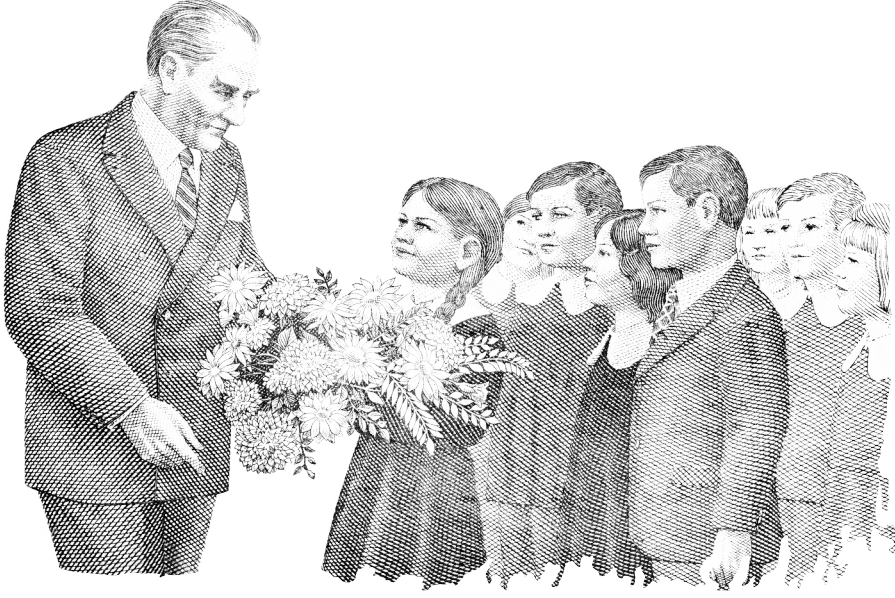
GERÇEK
BAŞARI

6. Sınıf - SOSYAL BİLGİLER

AKILLI FÖY

Yazar	Yasin KAYA
Genel Yayın Yönetmeni	Yakup YILMAZ
Editör	Emin DURAKCIGİL
Görsel Yönetmen	Feray MELEMEZ
Kapak Tasarımı	Tayfur GÖL
Dizgi	Safine ULUKAYA
ISBN	978-625-7437-05-9
Gerçek Başarı Yayınları	Caferağa Mah. Neşet Ömer Sok. Aydın İş Merkezi No:4 Kat: 4 34710 Kadıköy / İstanbul / Türkiye
Web-E-Posta	gercekbasariyayinlari.com - info@gercekbasariyayinlari.com
Telefon-	0(216) 232 23 53
Baskı	Afşar Medya Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş. Ostim Osb. Mah. 1424 Sk. No: 8/2
Matbaa Sertifika No	47645

SÖZÜMÜZ VAR

GERÇEK BAŞARI Eğitim Yayınları Grubu olarak Türkiye'nin gençlerine verilmiş BİR SÖZÜMÜZ VAR...

Geleceğe güvenle bakabilmek adına hayallerinize koştüğunuz bu yolda, kaliteli bir eğitim yayıncılığı anlayışıyla, deneyimiyle ve yüreğimizi koyduğumuz eğitimciliğimizle, bizler hep yanınızda olacağız.

Temel hedefimiz, sizlere sunduğumuz kaliteli yayın içeriklerimizle beraber, teknolojinin de tüm olanaklarını kullanarak eğitim yayıncılığının en güvenilir markası olmak. Hedefimiz doğrultusunda, branşının uzmanı olan eğitimcilerimizle merkezi sınavlara hazırlanan gençlerimize yol gösteren, onların bu süreçte ihtiyaç duyacakları tüm alanlara destek olan yayınlarımızı büyük bir özenle hazırladık ve siz değerli öğrencilerimize sunmaktan onur duyuyoruz. Hayallerinize giden bu yolda attığınız her adımda yanınızdayız, beraberiz...

GERÇEK BAŞARI için, hep birlikte güvenli ve hedefe ulaşabileceğimiz bir öğrenme yolculuğuna çıkıyoruz.

HEPİNİZ DAVETLİSİNİZ...

GERÇEK BAŞARI EĞİTİM YAYINLARI

EMİN DURAKCIĞİL

METAFOR

GERÇEK
BAŞARI

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

	BİZ VE DEĞERLERİMİZ	9
	KONU ÖZETİ	10
	ETKİNLİKLER	12
	KAZANIM TESTİ - 1	27
	KAZANIM TESTİ - 2	29
	KAZANIM TESTİ - 3	31
	KAZANIM TESTİ - 4	33
	KAZANIM TESTİ - 5	35
	Ünite 1 Değerlendirme Testi	37

2. ÜNİTE

	TARİHE YOLCULUK	41
	KONU ÖZETİ	42
	ETKİNLİKLER	51
	KAZANIM TESTİ - 1	66
	KAZANIM TESTİ - 2	68
	KAZANIM TESTİ - 3	70
	KAZANIM TESTİ - 4	73
	KAZANIM TESTİ - 5	75
	Ünite 2 Değerlendirme Testi	77

İÇİNDEKİLER

3. ÜNİTE

	YERYÜZÜNDE YAŞAM	81
	KONU ÖZETİ	82
	ETKİNLİKLER	89
	KAZANIM TESTİ - 1	105
	KAZANIM TESTİ - 2	107
	KAZANIM TESTİ - 3	110
	KAZANIM TESTİ - 4	113
	Ünite 3 Değerlendirme Testi	116

4. ÜNİTE

	BİLİM VE TEKNOLOJİ HAYATIMIZDA	121
	KONU ÖZETİ	122
	ETKİNLİKLER	125
	KAZANIM TESTİ - 1	138
	KAZANIM TESTİ - 2	141
	KAZANIM TESTİ - 3	144
	KAZANIM TESTİ - 4	146
	Ünite 4 Değerlendirme Testi	148

İÇİNDEKİLER

5. ÜNİTE

	ÜRETİYORUM, TÜKETİYORUM, BİLİNÇLİYİM	153
	KONU ÖZETİ	154
	ETKİNLİKLER	159
	KAZANIM TESTİ - 1	182
	KAZANIM TESTİ - 2	184
	KAZANIM TESTİ - 3	188
	KAZANIM TESTİ - 4	191
	KAZANIM TESTİ - 5	193
	KAZANIM TESTİ - 6	195
	Ünite 5 Değerlendirme Testi	197

6. ÜNİTE

	YÖNETİME KATILIYORUM	201
	KONU ÖZETİ	202
	ETKİNLİKLER	207
	KAZANIM TESTİ - 1	227
	KAZANIM TESTİ - 2	229
	KAZANIM TESTİ - 3	233
	KAZANIM TESTİ - 4	236
	KAZANIM TESTİ - 5	239
	KAZANIM TESTİ - 6	241
	Ünite 6 Değerlendirme Testi	244

İÇİNDEKİLER

7. ÜNİTE

ULUSLARARASI İLİŞKİLERİMİZ

249

KONU ÖZETİ

250

ETKİNLİKLER

254

KAZANIM TESTİ - 1

263

KAZANIM TESTİ - 2

265

KAZANIM TESTİ - 3

268

KAZANIM TESTİ - 4

271

Ünite 7 Değerlendirme Testi

274

YANIT ANAHTARI

281

GERÇEK
BAŞARI

ÜNİTE
1

SOSYAL BİLGİLER

Biz ve Değerlerimiz

NOT

Milli kültürümüze sahip çıkmak ve yaşatmak birlik ve beraberliğimizin oluşmasına katkı sağlayacaktır. Çünkü milli kültür insanlarda bir ve beraber olma bilinci kazandırmaktadır.

Bir grupta veya yaptığımız herhangi bir işte üstlendiğimiz görevlere **rol** denir.

Aile ve toplum içerisinde üstlendiğimiz görevlere **sosyal rol** denir.

Kişilerin içinde bulundukları meslek gruplarının gerektirdiği davranışları sergilemesi ise **mesleki rol** olarak adlandırılmaktadır.

Bazı rollere sahip olmak için herhangi bir çaba sarf etmemize gerek yoktur bu roller doğuştan kazanılan roller olarak adlandırılmaktadır. Evlat, çocuk, kardeş ve vatandaş gibi roller doğuştan kazandığımız roller arasında yer almaktadır.

Bazı roller için belirli bir çaba sarf etmemiz gerekmektedir. Bu roller sonradan kazanılan roller olarak adlandırılmaktadır.

Doktor, bankacı, öğretmen, hakim, çiftçi gibi roller sonradan kazandığımız rollerden bazılarıdır.

Bir kişi birden fazla role sahip olabilir. Örneğin okulda öğretmen olan Kerem Bey, evde baba veya eş rollerine sahip olabilir.

Bir toplumun geçmişten günümüze ortaya koyduğu, kuşaktan kuşağa aktardığı maddi ve manevi özelliklerin tümüne **kültür** denir.

Bir toplumu diğer toplumlardan ayıran maddi ve manevi özelliklere ise **milli kültür** denir. Milli kültürün temelini oluşturan dil, din ve tarih gibi unsurlar sosyal, kültürel ve tarihi bağları güçlendirerek toplumsal birlikteliğin sağlanmasında önemli bir yere sahiptir.

Büyüklerle saygı ve küçüklerle sevgi göstermek, misafirlere ikramlarda bulunmak, hastaları ziyaret etmek, bayramlaşmalar, asker uğurlama törenleri ve düğünler birlik ve beraberliğin güçlenmesine katkı sağlayan diğer unsurlarıdır.

Ön yargı, bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görünümlere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargı, peşin yargı, peşin hüküm, peşin fikirlerdir. Bir kişi veya durum hakkında tam anlamıyla bilgi sahibi olmadan yorum yapmak ön yargıları oluşturmaktadır. Ön yargılar zamanla kalıp yargılara dönüşmektedir.

“Bu çocuğun bir baltaya sap olamayacağı baştan belliydi”. “Göreceksiniz, son şiirlerinde de ayrılık ve ölüm üzerine konuşup bizleri hayal kırıklığına uğratacak” gibi ifadeler ön yargılara örnek olarak gösterilebilir.

İnsanların duygu ve düşünceleri, cinsiyetleri, fiziksel özellikleri, sosyal statüleri, kültürleri, ekonomik durumları ve empati kurulmaması ön yargıların nedenleri arasında yer almaktadır.

Bazı ön yargı çeşitleri şunlardır; cinsiyet ayrımcılığı, sosyal statü ayrımcılığı, ırk ve milliyet ayrımı, din ve mezhep ayrımcılığı

Ön yargının, ayrımcılığın ve çatışmanın azalması için toplumsal ilişkiler geliştirilerek farklılıklara saygı gösterilmelidir. İnsanlar arasındaki iletişim ve duygusal bağ güçlendirilmelidir. Bununla birlikte empati ve karşılıklı saygı anlayışı da geliştirilmelidir.

Bir topluluğu, bir toplumu oluşturan bireylerin duygu, düşünüşü ve çıkar birliğiyle birbirlerine karşılıklı olarak bağlanmaları ve her konuda birbirlerine destek olmalarına **dayanışma** denir.

İnsanlar beslenme, giyinme, barınma, eğitim, sağlık gibi ihtiyaçlarını her zaman tek başlarına karşılayamazlar. Sosyal yardımlaşma ve dayanışma bu ihtiyaçları karşılamak üzere ortaya çıkmıştır.

Resmi kurumlarla haricinde Türk Eğitim Vakfı, Kızılay, AFAD, LÖSEV, Mehmetçik Vakfı gibi sivil toplum kuruluşları gönüllülük esasına dayalı olarak yaptıkları çalışmalarla toplumda dayanışmanın oluşmasına katkı sağlarlar.

Sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın yaygınlaşması; Sosyal bağlarımızı güçlendirir, birlik ve beraberliği sağlar, toplumsal huzur artar, toplumun ihtiyaçları giderilmiş olur, insanlar arasındaki iletişimi güçlendirir ve toplum ekonomik olarak kalkınır.

BİLGİ

Yasal olarak bireylere tanınan yetki ve kazançlara **hak** denir. Bireyler kendilerine verilen haklardan yasalar çerçevesinde özgürce faydalanabilirler.

Bireylerin yaptığı davranışların sonuçlarını üstlenmesine ve kendisine tanınan hak ve özgürlüklerin gerekliliklerini yerine getirmesine **sorumluluk** denir.

Bireylerin yasalar çerçevesinde başkalarının haklarına zarar vermeden herhangi bir baskı ve zorlamaya maruz kalmadan dilediği her şeyi yapabilmesi **özgürlük** olarak adlandırılmaktadır.

Karşılaştığımız sorunları yasalar çerçevesinde çözmek ve toplumsal düzeni korumak için hak ve özgürlüklerimizi bilmeli ve sorumluluklarımızı yerine getirmeliyiz. Haklarımızın kısıtlanması durumunda; dilekçe hakkı, bilgi edinme hakkı, CİMER gibi platformlarda şikâyet talebi oluşturma, Kamu Denetçiliği Kurumu'na başvuru, bulunma gibi yöntemlerini kullanmalıyız.

ETKİNLİKLER

A

Aşağıda verilen bilgiler doğru olanlara (✓) yanlış olan ifadeleri ise (X) şeklinde işaretleyiniz.

☐	Bireyler doğduğu andan itibaren bazı rollere sahip olur.	☐
☐	Bireyler yaşamları boyunca yalnızca bir role sahip olabilir.	☐
☐	Bireyler sonradan bazı rollere sahip olabilir.	☐
☐	Bulduğumuz roller bizlere bazı sorumluluklar yükler.	☐
☐	Mesleki rollerimize uygun beklentiler yazılıdır.	☐
☐	Sınıf başkanı, doğuştan kazanılan roller arasında yer alır.	☐
☐	Bulduğumuz gruplar değişse de rollerimiz değişmez.	☐
☐	Sosyal rollerimiz zaman içerisinde değişebilir.	☐
☐	Üstlendiğimiz roller bulduğumuz gruba göre değişebilir.	☐
☐	Bireyler, aynı anda birden fazla role sahip olabilir.	☐
☐	Baba olmak, doğuştan kazanılan roller arasında yer alır.	☐
☐	Doğuştan sahip olduğumuz rolleri seçme imkânımız vardır.	☐
☐	Bireyler, sosyal rollerine uygun davranışlar geliştirir ve sorumluluklarını üstlenir.	☐
☐	Bireyler evde farklı, kurumda farklı rollere sahip olamaz.	☐
☐	Bulduğumuz tüm grup ve kurumlarda aynı rollere sahip oluruz.	☐

B

Ben kimim, ben neyim?

1. Bir işte bireylere düşen görevlerdir?	→	----
2. Bireyin ilk rolünü üstlendiği gruptur?	→	----
3. Bireyin doğar doğmaz sahip olduğu ilk roldür?	→	----
4. İçinde yer aldığımız meslek grubuna uygun hareket etmektir?	→	----
5. Toplumu oluşturan üyelerden her biriyim?	→	----
6. İnsanların gün içerisinde bulunduğu ortamlarda sahip olduğu rollerdir?	→	----
7. Bireylerin, istekleri doğrultusunda çalışarak başarı göstererek sahip olduğu rollerdir?	→	----
8. Görüşleri, amaçları ve çıkarları bir olan insan topluluğudur?	→	----
9. Hâkim rolüne sahip bireylerden beklenen toplumsal beklentidir?	→	----
10. Toplumsal beklentisi güvenliğini sağlamak olan roldür?	→	----

C

Aşağıda Yusuf Bey'in yaşantısı boyunca sahip olduğu sosyal roller karışık olarak verilmiştir. Verilen sosyal rolleri kronolojik olarak kutucuklara sıralayınız.

a.	Yusuf Bey, üniversiteyi bitirdikten sonra Halise Hanım ile evlenmiştir.
b.	Yusuf Bey, ilkokulda iken sınıf başkanı seçilmiştir.
c.	Yusuf Bey, torun sahibi olmuştur.
d.	Yusuf Bey, sınavda başarılı olunca Fen Lisesini kazanmıştır.
e.	Yusuf Bey, 1989 yılında Adıyaman'da doğmuştur.
f.	Yusuf Bey, üç çocuğa sahiptir.
g.	Yusuf Bey, Antalya'da üniversite okumuştur.
h.	Yusuf Bey, torun sahibi olduktan sonra emekli olmuştur.

1	2	3	4	5	6	7	8

ETKİNLİKLER

D

Aşağıdaki cümlelerde verilen boşlukları, kutucuklarda verilen ifadelerden uygun olanlarıyla tamamlayınız. İfadeler uygun ekler getirebilirsiniz.

Kaleci

Sosyal rol

Öğrenci

Sınıf başkanı

Roller

Sonradan

Öğretmen

Kardeş

Değişkenlik

Biyolojik

Mesleki

Aile

1 Bireyin içinde bulunduğu grup ve kurumlara göre ..... değişkenlik gösterebilir.

2 Bireyler, okulda iken ..... rolüne sahiptir.

3 Rollerimiz, doğuştan ve ..... kazanılan roller olarak ikiye ayrılır.

4 ..... doğuştan sahip olduğumuz roller arasında yer alır.

5 Bireyler, futbol takımında ..... rolüne sahip olabilir.

6 Sorumluluklar arasında eğitmek ve öğretmek olan sosyal rol .....

7 ..... rollere ilişkin beklentiler yazılıdır.

8 Bireyler, doğuştan gelen ..... rollere sahiptir.

9 Bireylerin içinde bulunduğu sosyal roller zaman içerisinde ..... gösterebilir.

10 ..... bireyin rol üstlendiği ilk gruptur.

ETKİNLİKLER

E

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara (✓) yanlış olan ifadeleri ise (X) şeklinde işaretleyiniz.

Kültür, zaman içerisinde değişebilir.

Bütün toplumdaki kültürler aynıdır.

Din, insanların duygu ve düşüncelerini etkiler.

Kültür, insanların kaynaşmasını ve toplumsal birlikteliğin oluşmasını sağlar.

İnsanların farklı dinlerine saygı duyulmalıdır.

Hamburger, Türk kültürüne ait bir yiyecektir.

At binmek, cirit atmak, kültürümüze ait oyunlardır.

Milli kültürler, çok kısa zamanda oluşur.

Çinicilik, Türk kültürüne ait bir sanattır.

Kültürel bağlar, birlik ve beraberliğin oluşmasını engeller.

Kültürümüze ait olan bayramlar, resmi ve dini bayramlar olmak üzere ikiye ayrılır.

Milli kültür, dayanışmayı azaltan unsurlardan biridir.

Fast Food, Türk kültürüne ait bir hazır yiyecek kültürüdür.

Ramazan Bayramı, dini bayramlarımızdan biridir.

Kültür, milli birlik ve beraberliğe katkı sağlar.

ETKİNLİKLER

F**Ben kimim, ben neyim?**

1. Bir toplumun uzun yıllar süregelen ve kuşaktan kuşağa aktarılan maddi ve manevi özelliklerdir?

----

2. İnsanların, duygu ve düşüncelerini birbirine aktarmasını sağlayan sözcükler ya da işaretler aracılığıyla kurduğu iletişimidir?

----

3. Türk kültürüne ait bir sanat olan kâğıt üzerine yapılan süslemedir?

----

4. Orta Asya Türk topluluklarının yaptıkları sporları, oynadığı oyunları ve yaşam biçimlerinin yapıldığı festivaldir?

----

5. Türk kültürüne ait olan köylerde yapılan iş birliğiyim?

----

6. Türk kültürüne ait olan düğün günü öncesi yapılan kutlamadır?

----

7. Türk kültüründen izler taşıtan Alp Er Tunga destanının ait olduğu uygarlığım?

----

8. Bireylerin duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirine karşılıklı bağlanmasıdır?

----

9. Ege Bölgesine kültürüne ait olan halk oyunuyum?

----

10. Türklerin en eski kültür merkeziyim?

G**Bazı sosyal, kültürel ve tarihi bağlarımızı kutucuklara yazalım.**

ETKİNLİKLER

H-

Aşağıdaki cümlelerde verilen boşlukları, kutucuklarda verilen ifadelerden uygun olanlarıyla tamamlayınız. İfadelere uygun ekler getirebilirsiniz.

Bayram

Orta Asya

Balkanlar

Kültür

Dokumacılık

Resmi

Harmandalı

Horon

Dil

Dini inanç

Bozkurt

Uğurlama törenleri

1 İçinde bulunduğumuz toplumun kimliğini ..... belirler.

2 Bir milletin yaşayışına dair maddi ve manevi değerler ..... ile ifade edilir.

3 Toplumsal birlikteliğin oluşması için bireylerin ..... saygı gösterilmelidir.

4 Türk kültüründe askere gidecek bireyler için ..... yapılır.

5 Etnospor Festivali, ülkemizde her yıl ..... yaşayan Türk topluluklarının yaptıkları sporları, oynadığı oyunları ve yaşam biçimlerinin yapıldığı festivaldir.

6 Toplumsal birlikteliğin oluşmasına katkı sağlayan kültürlerimizden biri de .....

7 ..... kültürümüzü yansıtan Türk sanatlarından biridir.

8 Cumhuriyet Bayramı, ... bayramlarımız arasında yer alır.

9 ..... Karadeniz Bölgesi kültürüne ait bir halk oyunudur.

10 Milli kültürlerimizden biri olan destanlardan ..... Destanı Göktürk Devletine aittir.

ETKİNLİKLER

1

Aşağıda verilen bilgiler doğru olanlara (✓) yanlış olan ifadeleri ise (X) şeklinde işaretleyiniz.

☐	Ön yargı, olumlu iletişim unsurları arasında yer alır.	☐
☐	Her zaman tarafsız olmaya özen göstermeliyiz.	☐
☐	Bireyler hakkında kalıp yargılarda bulunmalıyız.	☐
☐	İrk ve cinsiyet ayrımı yapmak toplum dayanışmasını geliştirir.	☐
☐	Engelli bireyler ve çocuklara karşı pozitif ayrımcılık yapabiliriz.	☐
☐	Toplumsal birlikteliğin devamı için ön yargılarda bulunmamalıyız.	☐
☐	Karşılaştığımız bireyleri olduğu gibi kabul etmemeliyiz.	☐
☐	Bireyler, kalıp yargıları topluma uyum sürecinde öğrenir.	☐
☐	Yeterli bilgi sahibi olmadığımız konularda yorum yapmalıyız.	☐
☐	Bir toplumda yaşayan tüm bireyler aynı gelire sahiptir.	☐
☐	Sosyal medya, ön yargıların azalmasında önemli rol oynamaktadır.	☐
☐	Birbirine saygı duyan bireylerden oluşan toplum, uyum içinde yaşar.	☐
☐	Farklılıklarına saygı duyan bireyler arasında ön yargılar yüksektir.	☐
☐	Bütün insanlar aynı dine inanmaktadır.	☐
☐	Kalıp yargılar, medya organlarından öğrenilmiş olabilir.	☐

ETKİNLİKLER

i

Ben kimim, ben neyim?

1. Bir grubun bütün üyelerine yönelik abartılan, genelleştirilen olumlu veya olumsuz değerlendirmelerdir?

----

2. Bir kimse veya bir olayla ilgili bilgi edinmeden geliştirilen tutumdur?

----

3. Bir kimseye değeri, üstünlüğü, yaşlılığı veya yararından dolayı gösterilen hürmettir?

----

4. Doğal, toplumsal ve bilince dayanan her olay ve olguyu birbirinden ayıran özelliktir?

----

5. Toplumsal yaşamda iş, meslek edinme gibi alanlarda kadınlara, çocuklara ve engellilere ayrıcalık tanınmasıdır?

----

6. Savaş veya doğal afet gibi olumsuz durumlar karşısında ülkesini terk etmek zorunda kalan sığınmacılardır?

----

7. Dünya Down Sendromlular günüyüm?

----

8. Bireylerin duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirine karşılıklı bağlanmasıdır?

----

9. Ege Bölgesine kültürüne ait olan halk oyunuyum?

----

10. Bireylerin kendisini, karşısındakinin yerine koyarak duygu ve düşüncelerini doğru anlamasıdır?

----

j

Toplumsal dayanışmayı azaltan bazı ayrımcılık türlerini kutucuklara yazalım.

ETKİNLİKLER

K

Verilen ifadelerden hangilerinin ön yargı, hangilerinin kalıp yargılar olduğunu (✓) şeklinde işaretleylim.

		ÖN YARGI	KALIP YARGI			ÖN YARGI	KALIP YARGI
1.	Bütün kadınlar duygusaldır.			9.	Solak insanlar, zeki insanlardır.		
2.	Sınavdan kesin düşük not alacağım.			10.	Bu saatten sonra yağmur yağmaz.		
3.	Kupayı kesin Galatasaray kazanacak.			11.	Bu sene fıstıktan iyi para kazanacak.		
4.	Japonlar, çekik gözlü insanlardır.			12.	Kadınlar ağır bir işte çalışamaz.		
5.	Ahmet usta bu arabayı tamir edemez.			13.	Cebinde kesin beş kuruş parası yoktur.		
6.	Pahalı ürünler, kaliteli ürünlerdir.			14.	Mustafa'dan oyuncu olmaz.		
7.	Yaramaz çocuklar, zekidir.			15.	Bu sene kış çok sert geçecek.		
8.	Bu araba bizi yarı yolda bırakmaz.			16.	Baharda çok yağmur yağacak.		

L

Aşağıdaki cümlelerde verilen boşlukları, kutucuklarda verilen ifadelerden uygun olanlarıyla tamamlayınız. İfadelere uygun ekler getirebilirsiniz.

Toplumsal çatışma	Kalıp yargı	Ön yargı	Sevgi	Saygı	Dil
Tarih	Cinsiyet	Irkçı	Düşünce	Tarafsız	Farklılık

1 Toplumsal birlikteliğin artması için ..... azalması gerekir.

2 Huzurlu ve mutlu bir toplum için ..... saygı duymalıyız.

3 ..... kurmamak, ön yargının sebeplerinden biridir.

4 Ön yargı çeşitlerinden biri de ..... ayrımcılığıdır.

5 Bazı ülkelerde, siyah tenli insanlara ..... ayrımcılıklar görülmektedir.

6 “Kadınlar duygusaldır” cümlesi ..... bir örnektir.

7 Bazı insanlar, inandığımız ..... farklı birine inanabilir.

8 Kalıp yargılar, belirli faktörler sonucu oluşan ..... kalıplardır.

9 Her zaman ..... ve ön yargısız olmaya dikkat etmeliyiz.

10 ..... ön yargı çeşitlerinden biridir.

ETKİNLİKLER

M

Aşağıda verilen bilgiler doğru olanlara (✓) yanlış olan ifadeleri ise (X) şeklinde işaretleyiniz.

☐	Toplumda huzurlu bir yaşam olabilmesi için öncelikle bireylerin mutlu olması gerekir.	☐
☐	Dayanışma, toplumsal birlikteliği azaltan faktörlerdendir.	☐
☐	Aşevleri toplumsal birlikteliği artırır.	☐
☐	Hastalığını tedavi ettiremeyen bireyler, kendilerini topluma ait hissetmezler.	☐
☐	Kızılay, ülkemizde hizmet veren yardımlaşma kuruluşlarından biridir.	☐
☐	İhtiyacı olan bireylere yardımda bulunmak, toplumsal uyumu azaltır.	☐
☐	Yardımlaşma amacı taşıyan Sivil Toplum Kuruluşları, ticari amaçla kurulabilir.	☐
☐	Toplumsal yardımlaşma ve dayanışma, toplumdaki ön yargıları azaltır.	☐
☐	Bireylere yapılan maddi yardım, manevi yardımdan daha önemlidir.	☐
☐	Toplumsal yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katılım göstermeliyiz.	☐
☐	Kızılay'a kan bağışından bulunmak bir yardımlaşma örneğidir.	☐
☐	Zengin ve varlıklı kimselere yardım etmemeliyiz.	☐
☐	Ülkemiz, Kurtuluş Savaşı yıllarında gösterdiği dayanışma ve yardımlaşma ile düşmanı yenmiştir.	☐
☐	Sivil Toplum Kuruluşları çalışan bireyler maaş karşılığı görev yaparlar.	☐
☐	Yardımlaşma, yalnızca dini bayramlarda yapılmalıdır.	☐

ETKİNLİKLER

N

Ben kimim, ben neyim?

1. Bireylerin, ortak işlerin üstesinden beraber gelmesidir?

----

2. Toplumu oluşturan en küçük birimdir?

----

3. Bireylerin duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirine karşılıklı bağlanmasıdır?

----

4. Türk kültürüne ait olan köylerde yapılan iş birliğiymi?

----

5. İhtiyaç sahiplerine barınma, beslenme ve sağlık yardımları ulaştıran sivil toplum kuruluşuyum?

----

6. Maddi durumları yetersiz veya bakıma muhtaç kimselere ücretsiz yemek verilen yerdir?

----

7. Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde meydanlara, cami veya çeşme yakınlarına yardımlaşma amaçlı konulmasıdır?

----

8. Gönüllülük esasıyla kurulan, ticari amaç taşımayan kuruluşlardır?

P

Karşılaştığımız sorunlar karşısında başvurabileceğimiz kurumları kutucuklara yazalım.

ETKİNLİKLER

R

Verilen sivil toplum kuruluşları bilgisinin verildiği kutucuklara yazalım.

Cansuyu Derneği	Türk Eğitim Vakfı	AKUT	KIZILAY
Darülaceze	Darüşşafaka	LÖSEV	Mehmetçik Vakfı

Doğa olaylarında zarar gören vatandaşlara battaniye, giysi, yiyecek yardımları yapan aynı zamanda kan bağışının yapıldığı kuruluştur.

Şehit olan Mehmetçiklerin bakmakla yükümlü olduğu yakınları ile gazi ve engelli Mehmetçiklere destek olan dernektir.

Maddi imkânları yetersiz olan çocukların eğitim olanağı sağlayan kuruluştur.

Din, ırk ve cinsiyet ayrımı yapmadan bakıma muhtaç, yaşlı, engelli sokağa terk edilmiş kimsesiz çocuklara yardım eder.

Doğal afet sonucu kaybolan bireylerin bulunması ve bu koşullarda kaza geçirenlerin kurtarmaya çalışan kuruluştur.

Afet, savaş ve terör gibi durumlarda yurt içi ve yurt dışındaki insanlara maddi ve manevi yardımda bulunan ve insan hak ve özgürlüklerin ihlal edilmesini önlemeye çalışan dernektir.

Kan hastası olan çocukların sağlık ve eğitimi başta olmak üzere her türlü yardımların sağlandığı kuruluştur.

Devlet tarafından verilen temel eğitime katkıda bulunmak amacıyla kurulan eğitim vakfıdır..

ETKİNLİKLER

S

Aşağıda verilen bilgiler doğru olanlara (✓) yanlış olan ifadeleri ise (X) şeklinde işaretleyiniz.

☐	Haklarımızı bilmek, karşılaştığımız sorunları çözmemize yardımcı olur.	☐
☐	Yaşama hakkımız kanunla sınırlandırılabilir.	☐
☐	Bir sorunuza çözüm getirirken hak, sorumluluk ve özgürlük temelinde olmasına dikkat etmeliyiz.	☐
☐	Haklarımız, yasalarla güvence altına alınmıştır.	☐
☐	Konut dokunulmazlığı, siyasi haklarımız arasında yer alır.	☐
☐	Bireyin yaptığı davranışları sonucu arkadaşları üstlenebilir.	☐
☐	Hatalı ürün ile karşılaştığımızda görmezden gelmeliyiz.	☐
☐	Bilgi edinme hakkımızı kullanmak için dilekçe ile başvuru yapabilir.	☐
☐	Birey, haklarını kullanarak ve sorumluluklarını yerine getirerek özgürce yaşayabilir.	☐
☐	Özgürce yaşarken başkalarına saygı duymak zorunda değildir.	☐
☐	Haklarının çiğnendiğini düşünen bireyler yaşadığı mağduriyeti gidermek için dilekçe hakkını kullanabilir.	☐
☐	Bireyler karşılaştığı sorunlar karşısında başvuru yapabileceği kurumlardan biri de valiliktir.	☐
☐	Bir müşterinin yerine getirmesi gereken sorumluluklarından biri de alışveriş sonrası fiş almaktır.	☐
☐	Alo 175 RTÜK çağrı merkezi hat numarasıdır.	☐
☐	Özgürlüğümüz dâhilinde başkalarının hayatını tehlikeye atabiliriz.	☐

ETKİNLİKLER

T

Ben kimim, ben neyim?

1. Yasal olarak bireylere tanınan yetki ve kazançlardır?

----

2. Bireyin yaptığı davranışları sonucu üstlenmesidir?

----

3. Bireylerin, dış etkilerden bağımsız olarak isteğine ve düşüncesine göre karar vermesidir?

----

4. Bireylere tanınan en temel hakkım?

----

5. Bireylerin kendileri veya kamu yararı için dilek ve şikâyetlerini yöneticilere bildirme hakkıym?

----

6. Bireylerin hak ve özgürlüklerinin sınırlarını belirleyen kaynağım?

----

7. Müşterinin hatalı ürün veya hizmet ile karşılaştığında iş yeri ile sorunu çözemediğinde başvurduğu kuruluşum?

----

8. Bireylerin temel hak ve hürriyetlerini, hukukun üstünlüğünü güvence altına alan kurallar bütünüdür?

----

9. Radyo ve televizyon yayınları hakkında gelen şikâyetleri değerlendiririm?

----

10. Bireylerin yerine getirmesi gereken yükümlülüklerim?

----

11. Vatandaşların talep ve şikâyetlerini cumhurbaşkanlığına ileten sistemdir?

ETKİNLİKLER

V

Bireylerin karşılaştığı sorunlara çözüm bulmak amacıyla oluşturulan aşağıdaki çağrı hizmetlerinin amaçlarını yazalım.

	AMAÇLARI
Alo 174 Gıda Hattı	
Alo 155 Polis İmdat	
Alo 175 Tüketici Danışma Hattı	
Alo 182 Merkezi Hekim Randevu Sistemi Hattı	

Y

Karşılaştığı sorunlar karşısında başvurabileceğimiz yolları kutucuklara yazalım.

1.

1.	Sağlık hizmetlerinden yararlanmak.	Hak
2.	Çevresini temiz tutmak.	Sorumluluk
3.	Gürültü yapmamak.	Hak
4.	Eğitim almak.	Sorumluluk

Yukarıda hak ve sorumluluklarımıza ait örneklerin yer aldığı tabloda kaç numaralı ifadeler yer değişirse doğru bilgiler verilmiş olur?

A) 1 ↔ 2

B) 2 ↔ 3

C) 3 ↔ 4

D) 3 ↔ 1

2.

Sosyal rollere sahip bireylerden toplumun beklentileri vardır. Bu beklentiler yazılı olmayan kurallarla belirlenmiş rollerdir.

Buna göre bir hakem olan Ali Bey'den toplumun beklentileri;

- I. tarafsız olmak,
- II. haksızlık yapmak,
- III. sinirli olmak

ifadelerinden hangileri olabilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) II ve III

D) I, II ve III

3.

Bir kimsenin üzerine düşen göreve rol denir. Roller, doğuştan ve sonradan kazanılan roller olarak ikiye ayrılır.

Buna göre aşağıdaki seçeneklerden hangisi sonradan kazanılan rollerden birisi olamaz?

A) Takım kaptanı

B) Savcı

C) Kuzen

D) Cumhurbaşkanı

4.

Rollerimiz bize birtakım hak ve sorumluluklar yükleyebilir.

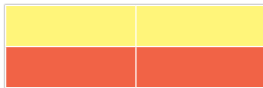
Okul, bireylerin içinde yer aldığı ilk gruptur.

Rollerimiz, gruba ve kuruma göre değişkenlik gösterebilir.

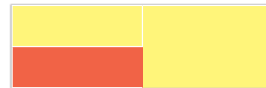
Sosyal roller, zaman içerisinde değişebilir.

Tabloda yer alan ifadelerden doğru olanlar sarı, yanlış bilgi olan ifadeler ise kırmızı renge boyandığında ortaya çıkacak şekil aşağıdakilerden hangisi gibi olmalıdır?

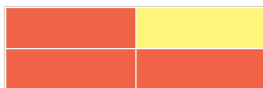
A)

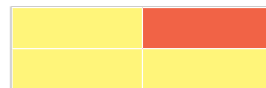
B)

C)

D)

5.

- Kardeşinin yanında abla,
- Hastanede hemşire,
- Satranç kursunda öğrencidir.

Bu durumlardan hareketle Mehtap Hanım ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Grup ve kurumlardaki rolleri farklılık göstermektedir.
 B) Sonradan kazandığı rolleri bulunmamaktadır.
 C) Hemşire olması, doğuştan kazandığı rollerinden biridir.
 D) Üstlendiği rollerin sorumluluklarını karıştırmaktadır.

6.

6. sınıf öğrencisi Büşra, sorumluluklarını bir çizelgede belirtmiştir.

		EVDEKİ SORUMLULUKLARIM	OKULDAKİ SORUMLULUKLARIM	ÇEVREYE KARŞI SORUMLULUKLARIM
1.	Odamı temiz tutarım.	✓		
2.	Çöpleri, çöp kutusuna atarım.			✓
3.	Kıyafetlerimi özenle dolaba yerleştiririm.	✓		
4.	Ödevlerimi zamanında yaparım.			✓

Buna göre Büşra hangi numaralı ifadede yanlış yapmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

1.

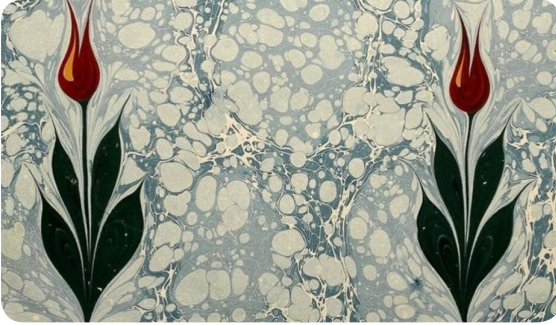
Toplumların sosyal, kültürel ve tarihi bağlarından bazıları şunlardır;

- Dil
- Tarih
- Din
- Gelenek ve görenekler
- Bayrak

Buna göre toplumlar kültürlerine bağlı kaldığında oluşacak bir sonuç aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Toplumda birlik ve beraberlik duygusu güçlenir.
- B) Yardımlaşma ve dayanışma duygusu artar.
- C) Toplumda, biz değil ben duygusu oluşur.
- D) Bireysel farklılıklara olan saygı artar.

2.

- Kâğıt üzerine özel yöntemlerle yapılan süsleme sanatıdır.
- Türk kültürüne ait bir sanattır.
- Kitap kapağını süsleyen sanattır.

Yukarıda bahsi geçen süsleme sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Minyatür sanatı
- B) Tezhip sanatı
- C) Ebru sanatı
- D) Hat sanatı

3.

Osmanlı'da kapı tokmaklarından biri kalın, diğeri ince sesli yapıldı. Erkek konuklar kalın, kadın konuklar ise ince sesli tokmağı kullanırdı. Günümüzde bu uygulamaya rastlanılmamaktadır.

Yukarıda anlatılan bilgiler, toplumların hangi bağlarıyla ilgili ifadeler içermektedir?

- A) Dil
- B) Din
- C) Bayramlar
- D) Gelenek – görenekler

4.

Her kültürün kendine özgü bayramları bulunur. Bizim kültürümüzde bayramlar, dini ve milli bayramlar olmak üzere iki şekilde kutlanır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi milli bayramlarımız arasında yer almaz?

- A) Cumhuriyet Bayramı
B) Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
C) Ramazan Bayramı
D) Zafer Bayramı

5.

Almanya'ya göç eden Türklerin kendi aralarında Türkçe konuşmayı devam etmesi

Çin'e yerleşen Türklerin, İslamiyet'e inancını bırakmaması

Japonya'ya göç eden Türklerin Kurban Bayramlarını kutlamaya devam etmesi

Bu bilgilerden hareketle aşağıdaki hangi kültürel öğeler hakkında ifadeler bulunmamaktadır?

- A) Bayram
B) Sanat
C) Din
D) Dil

6.

Ülkemizde her yıl Orta Asya'da yaşayan Türk topluluklarının yaptıkları sporları, oynadığı oyunları, kaldığı çadırların ve yaşam biçimlerinin tanıtıldığı " Etnospor Festivali " düzenlenmektedir. Bu festivale günümüzde varlıklarını sürdüren Türk devletlerinden sporcular ve misafirler katılmaktadır. Katılımcılar, Etnospor Festivali sayesinde aynı sporlara yaparak, aynı oyunları oynayarak, aynı kıyafetleri giyerek bir araya gelmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Etnospor Festivali ile ortaya çıkabilecek sonuçlar arasında yer almaz?

- A) Türk toplumları arasında toplumsal birliktelik artar.
B) Türk toplumları arasında tarihi bağlar zayıflar.
C) Türk toplumları arasında yardımlaşma ve dayanışma duygusu artar.
D) Türk toplumları arasında aidiyet duygusu artar.